

Forslag

til

Lov om ændring af borgerlig straffelov.

(Prostitution m. v.)

Fremsat den 9. februar 1971 af *Kurt Brauer, Poul Dam og Morten Lange.*

§ 1.

I borgerlig straffelov, jfr. lovbekendtgørelse nr. 347 af 15. august 1967, som ændret senest ved lov nr. 519 af 23. december 1970, foretages følgende ændringer:

1. § 197 ophæves.

2. § 198 ophæves.

3. § 199 ophæves.

4. § 228 affattes således:

„§ 228. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der tilskynder eller bistår en person under 20 år til at søge erhverv ved prostitution, samt den, der medvirker til en persons be-

fordring ud af riget, for at denne i udlandet skal drive erhverv ved prostitution eller benyttes til prostitution, når den befordrede person er under 20 år eller uvidende om formålet.“

5. § 229 affattes således:

„§ 229. Den, der for vindings skyld udnytter en andens erhverv ved prostitution, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 år.“

6. § 231 ophæves.

7. § 233 ophæves.

§ 2.

Loven træder i kraft den

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Kriminalforsorgsudvalget blev nedsat ved justitsministeriets skrivelse af 9. september 1960 med den opgave bl. a. at overveje mulighederne for iværksættelse af forsorgsmæssige foranstaltninger i forbindelse med meddelelse af de i straffelovens § 199 omhandlede pålæg til prostituerede kvinder. Ved lov nr. 248 af 9. juni 1967 om ændringer i borgerlig straffelov blev § 230 om straf for modtagelse af betaling for homoseksuel forhold ophævet. Samtidig blev straffelovens § 199, der anvendes over for prostituerede, og som straffer den, der undlader at efterkomme et pålæg om at søge lovligt erhverv, ændret således, at der åbnedes mulighed for hæftestraf. Af betænkningen fra det folketingsudvalg, der behand-

lede lovforslaget, fremgår det, at justitsministeren havde givet tilsagn om snarest at lade hensigtsmæssigheden af straffelovens almindelige regel om prostitution i § 199 undersøge. I overensstemmelse med dette fik kriminalforsorgsudvalget ved skrivelse af 15. august 1967 sit kommissorium udvidet sådan, at udvalget også skulle overveje spørgsmålet om hensigtsmæssigheden af § 199 samt redegøre for, om der burde gennemføres forsorgsmæssige foranstaltninger til modvirkning af prostitutionen, såfremt § 199 ophæves. Kriminalforsorgsudvalgets kommissorium er beskrevet i udvalgets betænkning om vilkår ved betingede domme og prøveløsladelser. (Betænkning nr. 519 af 1969). Kriminalforsorgsudvalget har endnu ikke — mere end 10 år efter, at man be-

gyndte at arbejde med de forsorgsmæssige problemer i forbindelse med prostitution, og 3 ½ år efter, at det blev pålagt udvalget at overveje hensigtsmæssigheden af § 199 — afgivet nogen betænkning om spørgsmålet.

Lovforslaget har til formål at modernisere reglerne vedrørende prostitution og løsgænger, navnlig således at den indirekte kriminalisering af selve prostitutionen ved løsgængerbestemmelsen i § 199 forsvinder. Bestemmelsen fungerer som et middel til at etablere kontakt med et forsorgsklientel. Forslagsstillerne kan dog ikke acceptere, at man bruger straffeloven, når man ønsker at hjælpe og ikke at straffe. Samtidig foreslås bestemmelsen i § 197 om betleri samt løsgængerbestemmelsen i § 198 om den, der som følge af lediggang falder det offentlige til byrde, forsømmer sine underholdspligter m.v.; ophævet. Forslagsstillerne foreslår også § 233 om den, der krænker blufærdigheden ved at opfordre til utugt m.v., ophævet, idet den almindelige regel om blufærdighedskrænkelser i § 232 og reglerne i politivedtægterne må antages at indeholde tilstrækkelig beskyttelse.

Endelig stiller forlagsstillerne forslag om en mindre kriminalisering af de personer, der har forbindelse med prostitutionen, f. eks. værelseudlejere, mellemænd, alfonser. (Paragrafferne 228 og 229). Forslagsstillernes hovedsynspunkt er, at man kun bør straffe den, der søger at opnå en økonomisk fordel ved at udnytte de prostituerede. Den mand, der ikke har tilskyndet den kvinde, han lever sammen med, til at søge indtægter ved prostitution („den passive alfonse“), skal ikke kunne straffes.

Forslagsstillerne har ikke anset det for hensigtsmæssigt at afvente kriminalforsorgsudvalgets betænkning om prostitution. Udvalget har først og fremmest til opgave at beskæftige sig med den forsorgsmæssige side af sagen, og selv efter udvidelsen af kommissoriet i 1967 strækker kommissoriet sig, for så vidt angår prostitution, ikke ud over § 199.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til nr. 1.

I vore dage anvendes betleribestemmelsen praktisk talt ikke. Da desuden politivedtægten yder borgerne tilstrækkelig beskyttelse mod de små ulemper, som kan være forbundet med betleri, foreslås det, at straffelovens bestemmelse herom ophæves.

Til nr. 2.

Bestemmelsen har ingen praktisk betydning og stemmer ikke med et moderne velfærdssamfundets opfattelse af sociale problemer.

Til nr. 3.

Det er almindeligt kendt, at bestemmelsen i praksis alene anvendes over for prostitution. Efter forslagsstillernes opfattelse udgør prostitutionen ikke en så stor ulempe for samfundet, at der er tilstrækkelig grund til en kriminalisering. Det skal erkendes, at bestemmelsen efterhånden ikke mindst fungerer som middel til at etablere kontakt med et forsorgsklientel. Men forslagsstillerne kan ikke acceptere, at man bruger straffeloven, når man ønsker at hjælpe og ikke at straffe. Set som straffebestemmelse har § 199 desuden den uretfærdige virkning, at den kun rammer de dårligst stillede blandt de prostituerede, mens den bedre begavede del forstår at omgå straffeloven.

Når man skal give en rationel forklaring på, at det kun er de prostituerede, der ikke har et andet erhverv, der straffes — nemlig for ikke at søge et sådant erhverv — så begrundes det med, at de i højere grad er udsat for socialt forfald. Betragtningen er ret tvivlsom, da der sikkert i ret stor udstrækning er tale om, at de erhverv, som de prostituerede med lovligt erhverv påberåber sig, er fiktive; og selv i det omfang det måtte være rigtigt, er det ikke en sondring gående ud på, om noget er strafværdigt, men en sondring af rent social og forsorgsmæssig karakter.

Til nr. 4.

Ved den foreslåede affattelse af § 228 udelades stk. 1, der omhandler rufferi. I det omfang, der bør straffes, når nogen leder en anden til prostitution, og når nogen holder bordel, vil det falde ind under den foreslåede affattelse af § 229, hvor det afgørende er, at der er tale om udnyttelse for vindings skyld af en andens prostitution.

Bestemmelserne i stk. 2 opretholdes. Ordet „kønslig usædelighed“ foreslås dog erstattet med „prostitution“. Der findes to bestemmelser i stykket. Dels en bestemmelse om den, der bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved prostitution, dels en bestemmelse om „hvid slavehandel“. Den sidste bestemmelse indeholder også en 21 års aldersgrænse. I begge tilfælde foreslås aldersgrænsen nedsat til 20 år i overensstemmelse med nedsættelsen af myndighedsalderen fra 21 år til 20 år. Straffelovens rufferi-, alfonseri- og prostitutionsbestemmelser i paragrafferne 228, 229 og 199 antages at kunne anvendes på kønsakter, der iværksættes med henblik på fotografiering. Bestemmelsen i § 228, stk. 2, om den, der bistår en person under 21 år i at søge erhverv ved prostitution, vil derfor medføre, at producenten af pornofilm vil kunne straffes, såfremt modellen er under 21 år og der er tale om mere regelmæssig

(erhvervsmæssig) beskæftigelse af den pågældende. Den strafferetlige situation, for så vidt angår pornomodeller, er beskrevet i et svar fra justitsministeriet til det folketingsudvalg, der behandlede lovforslaget om frigivelse af billedpornografien. Svaret er optrykt som bilag til udvalgets betænkning (Folketingets Forhandlinger 1968-69, tillæg B. sp. 2035). I forbindelse med, at der i folketingsåret 1969-70 blev vedtaget et lovforslag om nedsættelse af myndighedsalderen fra 21 år til 20 år, blev der vedtaget et lovforslag om ændring af forskellige lovbestemmelser med 21 års aldersgrænser. Aldersgrænsen i straffelovens § 228, stk. 2, blev i denne forbindelse ikke nedsat. Det fremgår af folketingsudvalgets betænkning, at udvalget har drøftet dette spørgsmål, og at udvalget fandt, at argumentationen for ikke at nedsætte aldersgrænsen til 20 år ikke var særlig overbevisende. Udvalget henstillede, at spørgsmålet blev taget op til overvejelse i forbindelse med en kommende revision af straffeloven. (Folketingets forhandlinger 1969-70, tillæg B. sp. 61).

Til nr. 5.

Forslagsstillernes hovedsynspunkt vedrørende de personer, der har forbindelse med prostitution, er, at man kun bør straffe den, der søger at opnå en økonomisk fordel ved at udnytte de prostituerede. Denne økonomiske udnyttelse kan f. eks. bestå i bordeldrift, i udlejning af værelser til overpris eller i en mands udnyttelse af den kvinde, han lever sammen med. Bestemmelsen er snævrere end de nuværende §§ 228 og 229. Særligt skal fremhæves, at der i ordet „udnyttelse“ ligger et krav om en aktiv

indsats. Den mand, der ikke har tilskyndet den kvinde, han lever sammen med, til at søge indtægter ved prostitution („den passive alfons“), skal ikke kunne straffes.

Som forslaget er formuleret, kan man sige, at den, der producerer pornofilm og arrangerer live shows, vil være omfattet af bestemmelsen. Det samme vil dog kunne siges om den hidtidige formulering af § 229, der generelt taler om den, der udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed. Det må fremgå af den redegørelse, som justitsministeriet gav det folketingsudvalg, der beskæftigede sig med forslaget om frigivelse af billedpornografien, om modellernes retsstilling — og som er omtalt ovenfor under nr. 4 — at det kun har været hensigten at beskytte unge modeller, men ikke været hensigten generelt at anse det for strafbart at producere pornofilm under henvisning til straffebestemmelsen i § 229. Det er da også sådan, at der ikke på dette grundlag rent faktisk skridtes ind mod de pågældende producenter. Det er ikke forslagets hensigt at gøre nogen ændring i dette forhold.

Til nr. 6.

Strafforhøjelsesbestemmelsen må betragtes som unødvendig.

Til nr. 7.

Straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse og politivedtægtens regler om uanstændig opførsel må antages at indeholde den beskyttelse for følelserne, som straffelovgivningen bør yde. Specielle regler om prostitutionsfænomener bør undgås.

Bilag.

I dette bilag opføres i venstre spalte de i lovforslagets § 1 nævnte bestemmelser i den nugældende formulering, medens de foreslåede ændringer opføres i højre spalte.

Gældende formulering.

§ 197. Den, der imod politiets advarsel gør sig skyldig i betleri, eller som tillader, at nogen under 18 år, der hører til hans husstand, betler, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 6 måneder. Under formildende omstændigheder kan straffen bortfalde. Advarsel efter denne bestemmelse har gyldighed for 5 år.

§ 198. Når en arbejdsfør person som følge af vanemæssig lediggang, der må anses for selvforskyldt, falder det offentlige til byrde, forsømmer sin forsørgelsespligt mod nogen, som derved udsættes for nød, eller ikke udreder ham påhvilende bidrag til hustru eller barn, skal der af politiet tildeles ham advarsel og så vidt muligt anvises ham arbejde.

Stk. 2. Kommer han inden 1 år herefter som følge af fortsat selvforskyldt lediggang på ny i noget af de nævnte tilfælde, straffes han for løsgænger med fængsel indtil 1 år.

§ 199. Hengiver nogen sig til lediggang under sådanne forhold, at der er grund til at antage at han ikke søger at ernære sig på lovlig vis, skal der af politiet gives ham pålæg om at søge lovligt erhverv inden en fastsat rimelig frist og så vidt muligt anvises ham sådant erhverv. Efterkommes pålægget ikke, straffes den pågældende med hæfte eller med fængsel indtil 1 år. Pålægget har gyldighed for 5 år.

Stk. 2. Som lovligt erhverv anses ikke spil, utugt eller understøttelse fra kvinder, der ernærer sig ved utugt.

§ 228. Den, der

1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,

2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det eller

Forslaget.

1. § 197 ophæves.

2. § 198 ophæves.

3. § 199 ophæves.

4. § 228 affattes således:

„§ 228. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der tilskynder eller bistår en person under 20 år til at søge erhverv ved prostitution, samt den, der medvirker til en persons befordring ud af riget, for at denne i udlandet skal drive erhverv ved prostitution eller be-

Gældende formulering.

3) holder bordel, straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der tilskynder eller bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed, samt den, der medvirker til en persons befordring ud af riget, for at denne i udlandet skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, når den befordrede person er under 21 år eller uvidende om formålet.

§ 229. Den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindinds skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed, straffes med fængsel indtil 3 år eller under formildende omstændigheder med hæfte eller bøde.

Stk. 2. Den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervs-mæssig utugt, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

Stk. 3. Med fængsel indtil 4 år straffes den mandsperson, som helt eller delvis lader sig underholde af en kvinde, der driver utugt som erhverv.

Stk. 4. Med fængsel indtil 1 år straffes den mandsperson, som imod politiets advarsel deler bolig med en kvinde, der driver utugt som erhverv. En af politiet meddelt advarsel har gyldighed for 5 år.

Stk. 5. De i stk. 3 og 4 givne straffebe-
stemmelser finder ikke anvendelse på mandspersoner under 18 år, overfor hvem kvinden har underholdspligt.

§ 231. Har den, som skal dømmes efter §§ 228, 229 eller 230, tidligere været dømt for nogen i disse bestemmelser omhandlet forbrydelse eller for løsgænger, eller har han for en berigelsesforbrydelse været dømt til fængsel, kan straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 233. Den, som opfordrer eller indbyder til utugt eller stiller usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

Forslaget.

nyttes til prostitution, når den befordrede person er under 20 år eller uvidende om formålet.“

5. § 229 affattes således:

„**§ 229.** Den, der for vindings skyld udnytter en andens erhverv ved prostitution, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 år.“

6. § 231 ophæves.

7. § 233 ophæves.